

แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์*

GUIDELINES FOR INCREASING MANAGEMENT EFFICIENCY

OF COMMUNITY ENTERPRISES IN MUANG DISTRICT, NAKHON SAWAN PROVINCE

บุญसान ธรรมทิพย์^{1*}, อภิวิชญ์ คล่องการยิ่ง², ธนัญชัย แก่นแก้ว³

Boonsan Tharathueke^{1*}, Apichij Klongkarnying², Thanunchai Kaenkaew³

¹คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

¹Faculty of Business, Administration Southeast Asia University, Bangkok, Thailand

²คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกริก กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

²Faculty of Business, Administration Kirik University, Bangkok, Thailand

³นักวิจัยอิสระ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

³Independent Researcher, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: boonsan2526@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ และ 2) การเปรียบเทียบแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา กลุ่มอาชีพ รายได้ และอายุ สมาชิก งานวิจัยนี้เป็นวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ใช้เครื่องมือเป็น โดยเลือกแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 400 ตัวอย่าง วิเคราะห์สถิติด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน การวิเคราะห์การเปรียบเทียบ t-test, F-test (one-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ (Scheffe's Method) ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นหญิง 41 - 50 ปี สถานภาพสมรส ระดับมัธยมศึกษา อาชีพเกษตรกร มีรายได้เฉลี่ย 10,000 - 20,000 บาท เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน มากกว่า 4 ปี แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการเงิน รองลงมา ด้านการผลิต ด้านการบริหารจัดการ และด้านการตลาด ผลทดสอบสมมติฐานกลุ่มตัวอย่างเป็นชายและหญิงมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการตลาด ($p\text{-value} < 0.05$) กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการตลาด ($p\text{-value} < 0.05$) กลุ่มตัวอย่างที่มีกลุ่มอาชีพแตกต่างกันมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การตลาด การผลิต และการเงิน ($p\text{-value} < 0.05$) กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกันมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเงิน และด้านการบริหารจัดการ ($p\text{-value} < 0.05$) และส่วนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนระยะเวลาการเป็นสมาชิกแตกต่างกันมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการบริหารจัดการ ($p\text{-value} < 0.05$)

คำสำคัญ: แนวทาง, การเพิ่มประสิทธิภาพ, การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

* Received September 18, 2024; Revised October 2, 2024; Accepted October 8, 2024

Abstract

The objectives of this study were 1) Guidelines to increase the management efficiency of community enterprises in Mueang District, Nakhon Sawan Province and 2) To compare the approaches to increase the management efficiency of community enterprises in Mueang District, Nakhon Sawan Province. This research is a quantitative research method. The sample group was 400 members of community enterprises in Mueang District, Nakhon Sawan Province, and the statistics were analyzed with frequency, percentage, mean, and standard deviation, and inferential statistics. The results of the study showed that most of the members of community enterprises were women aged 41 - 50 years old. Agricultural occupation Have an average income of 10,000 - 20,000 baht, have been a member of a community enterprise for more than 4 years. The average is moderate. In terms of finance, followed by production, management, and marketing. The results of the test hypothesis that the sample were male and female had an effect on the optimization of marketing management. (P-value < 0.05) for the sample with different levels of education had an effect on the optimization of marketing management. (p-value < 0.05) for the sample with different occupational groups had an effect on the efficiency of management. Marketing the sample with different incomes had an effect on the efficiency of financial and administrative management (p-value < 0.05) and the members of community enterprises with different membership periods had an effect on the efficiency of management management (p-value < 0.05).

Keywords: Guidelines, Optimization, Management of Community Enterprises

บทนำ

วิสาหกิจชุมชนอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น และให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ พร้อมทั้งพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง นำไปสู่การเป็นผู้ประกอบการในระดับที่สูงขึ้นต่อไป (Prachachat Business, 2021) วิสาหกิจชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และกระจายรายได้สู่ชุมชน (Community Organization Development Institute, 2016) การบริหารองค์กรชุมชนเกี่ยวข้องกับแง่มุมต่าง ๆ ในเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ รูปแบบการบริหารงานประกอบด้วยสมาชิกภายในคลัสเตอร์ ทุนเริ่มต้นมาจากสมาชิก การเงินเป็นเงินสด การบัญชีนั้นง่ายมาก มีกฎระเบียบที่เข้มงวดในด้านทรัพยากรบุคคล การประเมินผล การปฏิบัติงานดำเนินการผ่านการสังเกต วัตถุประสงค์ในการผลิตมาจากทั้งในและนอกชุมชนท้องถิ่น ในที่สุดลูกค้าเป้าหมายก็อยู่ในชุมชน ข้อดีของการการบริหารงานเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและโอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ข้อเสียของฝ่ายบริหาร คือ กิจกรรมทางการตลาด การออกแบบผลิตภัณฑ์ และโครงสร้างที่ไม่ได้มาตรฐาน อุปสรรค คือ ความไม่แน่นอนของการสนับสนุนจากเครือข่าย นอกจากนี้ แนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถ คือ การนำแนวคิดทางการตลาดมาใช้กับผลิตภัณฑ์ เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย และประสานงานและทำงานร่วมกับสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ภูมิปัญญาท้องถิ่นควรมาจากพื้นฐานการสอนสำหรับคนรุ่นต่อไป (Prawatmuang, R. et al., 2019) การวิเคราะห์กรณีศึกษาแก้กรณีของ CBSE ในสามประเทศในยุโรป (อังกฤษ เนเธอร์แลนด์ และสวีเดน) โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับผู้ริเริ่ม สมาชิก คณะกรรมการ และอาสาสมัครใน CBSE ถูกกำหนดโดยความต้องการของชุมชนท้องถิ่น โดยกลยุทธ์ที่ไม่เป็นทางการมีความสำคัญเนื่องจากทรัพยากรจำกัด แสดงให้เห็นถึงจุดยืนด้านการกำกับดูแลที่ซับซ้อนของ CBSE

แต่การนำความรับผิดชอบไปใช้ต่อชุมชนเป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ยังไม่ชัดเจน เหยี่ยุทธศาสตร์คำว่า “ความรับผิดชอบแบบปรับตัว” สะท้อนถึงกระบวนการวิภาษวิธี (Dialectic) หลักการที่สำคัญของกระบวนการ ซึ่งวิธีการรับผิดชอบอย่างเป็นทางการและมีค่าใช้จ่ายสูงจะใช้กับรูปแบบการบัญชีที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น และการปฏิบัติที่ไม่เป็นทางการได้รับการยอมรับจากหน่วยงานให้ทุนและรัฐบาลว่าเป็นรูปแบบที่ถูกต้องของความรับผิดชอบ การประเมินคุณค่าทางสังคมของ CBSEs ในแง่ที่เปิดกว้างมากขึ้น (Kleinhans, R. et al., 2020) ชีวิตชุมชนในปัจจุบันไม่สามารถแยกออกจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้ เนื่องจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศให้ประโยชน์อย่างมหาศาลแก่ชุมชน เช่น การเร่งกระบวนการทำงานหรืออำนวยความสะดวกในการแก้ปัญหา (Hussain, V., 2019) ความสัมพันธ์กับการจัดการในกิจกรรมทางธุรกิจหรือผู้ประกอบการโดยอาศัยการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นการปรับปรุงกระบวนการจัดการเพื่อให้บรรลุประสิทธิผลและประสิทธิผลการบริหาร คือ กิจกรรมหรือการพยายามช่วยเหลือ รับใช้ ชี้นำ หรือจัดกิจกรรมทั้งหมดเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในขณะที่ การเป็นผู้ประกอบการ คือ ธุรกิจของกระบวนการในการทำสิ่งใหม่หรือสร้างสรรค์ที่แตกต่าง (Innovative) ที่เป็นประโยชน์ในการให้คุณค่ามากขึ้น (Il'ina, S. V., 2022) กิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการจะบรรลุประสิทธิผลและประสิทธิผลโดยการดำเนินการบริหารจัดการกระบวนการที่มีอยู่ในกิจกรรมของผู้ประกอบการ รวมถึงกระบวนการผลิต การเงิน และการตลาด การบริหารการเป็นผู้ประกอบการด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศโดยอาศัยการปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือที่ซับซ้อนมากขึ้นและการกำกับกิจกรรมของผู้ประกอบการในกระบวนการพัฒนาธุรกิจ นอกจากนี้ การเป็นผู้ประกอบการยังรองรับความต้องการและความปรารถนาของสังคมร่วมสมัยอีกด้วย การบริหารผู้ประกอบการโดยใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่า แต่กระบวนการนี้เป็นการลงทุนที่มีราคาแพงและต้องใช้เงินทุนจำนวนมากในการจัดซื้อโครงสร้างพื้นฐาน (Mantuc, E., 2022) ข้อมูลและเทคโนโลยีในการจัดการผู้ประกอบการจึงอาจกล่าวได้ว่ามีราคาไม่แพงสำหรับทุกคนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้น ความต้องการการสนับสนุนจากรัฐบาลกลางและท้องถิ่นในการใช้ข้อมูลเทคโนโลยีสำหรับกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คำสำคัญ: การบริหาร - สารสนเทศและเทคโนโลยี การจัดการผู้ประกอบการ (Handayani, N., 2018) รัฐบาลต่าง ๆ มองว่าภาคประชาสังคมเป็นผู้ให้บริการบริการชุมชน โดยได้รับข้อมูลจากการเมืองที่เข้มงวดและความท้าทายกับนโยบายสวัสดิการแบบดั้งเดิม ประชาชนควรจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้บริการที่รัฐเคยบริหารมาก่อน เรากำหนดบริบทของการเกิดขึ้นของนโยบายในอุดมคตินี้โดยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเปิดเสรีนิยมใหม่ที่กว้างขึ้น และในการศึกษาเกี่ยวกับศูนย์ชุมชนการมีส่วนร่วมของพลเมืองและแหล่งเงินทุน ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมดเน้นย้ำว่าชุมชนต้องการเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น เพื่อสร้างเงินทุนเพื่อสนับสนุนความคิดริเริ่มของชุมชนมีศูนย์เพียงแห่งเดียวเท่านั้นที่สอดคล้องกับอุดมคติของวิสาหกิจชุมชนอิสระ การพึ่งพาอาศัยสถาบันที่เป็นทางการอย่างยาวนานนั้นแพร่หลาย อย่างไรก็ตามตามที่รับรู้ว่าการสนับสนุนเชิงโครงสร้างจากทางรัฐมีความจำเป็นต่อการดำรงกิจกรรมประเภทนี้ ศูนย์ชุมชนต้องทำให้ดูเหมือนว่าชุมชนเกือบจะมีอิสระทางการเงินเพื่อที่จะมีคุณสมบัติได้รับเงินทุน แม้ว่าการดำเนินการของพลเมืองจะถูกจำกัดอย่างเข้มงวดโดยความต้องการของผู้ให้ทุน แต่ศูนย์ชุมชนก็ทำตามอุดมคติของวิสาหกิจชุมชนที่เป็นอิสระ (Rijshouwer, E. & uitermark, J., 2017)

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย ในปีพ.ศ. 2562 ประเทศไทยมีจำนวนวิสาหกิจชุมชนทั้งสิ้น 86,655 แห่ง โดยมีหน่วยงานภาครัฐที่ให้การสนับสนุนหลายหน่วยงาน เช่นกรมการพัฒนาชุมชน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (The office of SMEs Promotion, 2021) อย่างไรก็ตามศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนเองยังคงมีจุดอ่อนในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการตลาด 2) ด้านความยั่งยืนของกลุ่ม 3) ด้านองค์ความรู้ด้านการเงินและบัญชี และ 4) ด้านการบริหารจัดการข้อมูลของวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและการตลาด ดังนั้น การวิเคราะห์กิจกรรมการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนตลอดทั้งห่วงโซ่คุณค่าตั้งแต่

กระบวนการรับวัตถุดิบ จนกระทั่งการจัดจำหน่ายและการบริการผลิตภัณฑ์ไปสู่ผู้บริโภคคนสุดท้ายจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน และรายได้ของกลุ่มวิสาหกิจได้ (Trade Policy and Strategy Office, 2021)

จากการที่ผู้วิจัยลงพื้นที่สำรวจข้อมูลในเบื้องต้น กลุ่มวิสาหกิจยังไม่ได้คำนึงถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในแต่ละกิจกรรมที่ส่งผลต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและการสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ รวมทั้งยังขาดองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างผลกำไร และการดำเนินการของกิจกรรมของกลุ่มวิสาหกิจตั้งแต่การรับวัตถุดิบจนกระทั่งผลิตเป็นสินค้าและจัดจำหน่ายไปยังผู้บริโภค นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกิจกรรม คุณค่ามีจุดเด่นกว่าวิธีอื่นเนื่องจากสามารถเพิ่มประสิทธิภาพให้กับกิจกรรมได้ ซึ่งแตกต่างจากวิธีอื่น เช่น แผนผังสายธารคุณค่า (Value Stream Mapping, VSM) ที่มุ่งเน้นสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ได้แก่ ด้านการตลาด ด้านการผลิต ด้านการเงิน และด้านการบริหารจัดการ ดังนั้น แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ทำให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในแต่ละกิจกรรมได้ เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ระบุแนวทางในการพัฒนาและ นำแนวทางไปปฏิบัติจะสามารถช่วยพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ และเพิ่มศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่อย่างยั่งยืน โดยงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อใช้เป็นแนวทางที่จะพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง และพึ่งตนเองได้ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบระหว่างแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 116,441 ราย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ใช้สูตรของ (Krejcie and Morgan) สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิที่ความเชื่อมั่นที่ 95% ค่าความคาดเคลื่อนที่ .05 ได้ขนาดของกลุ่ม ตัวอย่าง $n = 382$ เพื่อความเหมาะสม จึงเก็บข้อมูล จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถาม โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นลักษณะคำถามปลายปิด (Closed Ended) ที่ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา กลุ่มอาชีพ รายได้ และอายุสมาชิก

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย ด้านการตลาด ด้านการผลิต ด้านการเงิน และด้านการบริหารจัดการ

การตรวจสอบและการทดสอบเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจะดำเนินการใน 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือก่อนสำรวจจริง และระยะที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือหลังจากสำรวจจริงโดยขั้นตอนในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือมี ดังนี้

1. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยเกณฑ์ในการหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวแปรที่กำหนดได้ คือ 1) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 มีค่าความตรงผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้ในการทดสอบก่อนการใช้งาน (Try-Out) ได้ และ 2) ข้อคำถามที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.5 ไม่ผ่านเกณฑ์ต้องปรับปรุงแก้ไขซึ่งผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ผ่านเกณฑ์ทุกข้อคำถามและมีการปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน

2. การตรวจสอบความเที่ยง แบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลอง (Try-Out) กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชน จำนวน 30 คน ที่เป็นประชากรที่นำมาทดลองที่มีลักษณะเหมือนกับประชากรที่ใช้ในการวิจัย เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient ของแต่ละตัวแปรควรมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป และค่าจำแนกรายข้อ (Corrected Item-Total Correlation) ของแต่ละข้อคำถามควรมีค่าตั้งแต่ 0.30 หากมีข้อคำถามใดทำให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของตัวแปรใด ๆ ต่ำกว่า 0.70 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อคำถามใด ๆ ต่ำกว่า 0.30 ต้องทำการปรับปรุงแก้ไขหรือตัดข้อคำถามนั้นออก วิจัยในครั้งนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยวางแผนที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นไปตามความจริง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเป็นผู้ทำการได้เก็บรวบรวมข้อมูล และการเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำในเดือนมิถุนายน - สิงหาคม พ.ศ. 2567 ได้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามจำนวน 400 ฉบับ

2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามลงรหัสและวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) โดยใช้อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการแปลความหมายของข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสรุปและอธิบายลักษณะของตัวแปร

สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์เปรียบเทียบ t-test, F-test (one-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มีผลการศึกษา สรุปได้ ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ส่วนใหญ่เป็นหญิง 41 - 50 ปี สถานภาพสมรส ระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่อาชีพเกษตรกร มีรายได้เฉลี่ย 10,000 - 20,000 บาท เป็นสมาชิก มากกว่า 4 ปี

ผลของแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการเงิน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$, S.D. = 0.615) รองลงมา คือ ด้านการผลิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$, S.D. = 0.360) ด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = 0.431) และน้อยที่สุด คือ ด้านการตลาด มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = 0.361) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

การบริหารงานของวิสาหกิจชุมชน	ระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปรผล
1. ด้านการตลาด	2.87	0.361	ปานกลาง
2. ด้านการผลิต	3.05	0.360	ปานกลาง
3. ด้านการเงิน	3.12	0.615	ปานกลาง
4. ด้านการบริหารจัดการ	2.95	0.431	ปานกลาง
ผลรวม	2.99	0.441	ปานกลาง

สมมุติฐานการวิจัย

การเปรียบเทียบระดับแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนเป็นชายและหญิงมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการตลาด ($p\text{-value} < 0.05$) สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการตลาด ($p\text{-value} < 0.05$) สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนที่มีกลุ่มอาชีพแตกต่างกันมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการตลาด ด้านการผลิต และด้านการเงิน ($p\text{-value} < 0.05$) สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนที่มีรายได้แตกต่างกันมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเงิน และด้านการบริหารจัดการ ($p\text{-value} < 0.05$) และส่วนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนระยะเวลาการเป็นสมาชิกแตกต่างกันมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการบริหารจัดการ ($p\text{-value} < 0.05$)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

ผลของแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการเงิน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$, S.D. = 0.615) รองลงมา คือ ด้านการผลิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$, S.D. = 0.360) ด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = 0.431) และน้อยที่สุด คือ ด้านการตลาด มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = 0.361) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พวงพรภัสสร วิริยะ และสุภาพร ลักษณะินสาร ที่สรุปว่า ลักษณะกลุ่ม ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ด้านลักษณะของสมาชิกกลุ่ม และด้านนโยบายการบริหาร การปฏิบัติงาน สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน โดยมีประสิทธิภาพในการพยากรณ์เท่ากับร้อยละ 55.9 (พวงพรภัสสร วิริยะ และสุภาพร ลักษณะินสาร, 2024) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชนิกานต์ อินทรเผือก และคณะ สรุปว่าความสำคัญองค์ประกอบการจัดการวิสาหกิจชุมชน คือ 1) องค์ประกอบหลักด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) โดยประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1.1) ความเชี่ยวชาญในการบริหารงาน 1.2) การผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย 1.3) การสร้างนวัตกรรมในกระบวนการผลิต 1.4) การปรับปรุงคุณภาพของสินค้าและผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง 1.5) การสร้างตราสินค้าเพื่อการจดจำ และ 1.6) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (ชนิกานต์ อินทรเผือก และคณะ, 2564)

ผลการการเปรียบเทียบแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนเป็นชายและหญิงมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการตลาด ($p\text{-value} < 0.05$) สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการเพิ่ม

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการตลาด ($p\text{-value} < 0.05$) สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนที่มีกลุ่มอาชีพแตกต่างกันมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการตลาด ด้านการผลิต และด้านการเงิน ($p\text{-value} < 0.05$) สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนที่มีรายได้แตกต่างกันมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเงิน และด้านการบริหารจัดการ ($p\text{-value} < 0.05$) และส่วนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนระยะเวลาการเป็นสมาชิกแตกต่างกันมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการบริหารจัดการ ($p\text{-value} < 0.05$) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชนิกานต์ อินทรเผือก และคณะ สรุปว่าความสำคัญองค์ประกอบการจัดการวิสาหกิจชุมชน คือ 1) องค์ประกอบหลักด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) โดยประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1.1) ความเชี่ยวชาญในการบริหารงาน 1.2) การผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย 1.3) การสร้างนวัตกรรมในกระบวนการผลิต 1.4) การปรับปรุงคุณภาพของสินค้าและผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง 1.5) การสร้างตราสินค้าเพื่อการจดจำ และ 1.6) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (ชนิกานต์ อินทรเผือก และคณะ, 2564) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชมกฤษ หนูนาค และคณะ สรุปว่าแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีความมั่นคงและยั่งยืน ได้แก่ การพัฒนาสร้างผลิตภัณฑ์ สร้างมาตรฐาน พัฒนาระบบบัญชี พัฒนาระบบบัญชีใช้โลโก้เดียวกันทั้งหมด พัฒนาระบบโปรแกรมที่สามารถเชื่อมโยงการผลิตและการขายได้ทั้งระบบ เพิ่มบทบาทใหม่เป็นศูนย์กระจายสินค้าระดับอำเภอและจังหวัด ทำตลาดสินค้าออนไลน์ ปรับปรุงสถานที่จำหน่ายสินค้าให้มีเอกลักษณ์ จัดการความรู้ให้เป็นระบบ ปลูกฝัง ปรับอุปนิสัย พฤติกรรมการบริการ และเพิ่มทักษะในการทำงานเป็นทีม รวมถึงสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในตำบลท่าเสาทั้ง 11 หมู่ ตลอดจนผลักดันให้ทุกตำบลจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างระบบเครือข่ายเชื่อมโยงทั้งหมด (ชมกฤษ หนูนาค และคณะ, 2563)

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ในภาพรวมมีแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุก ๆ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เช่น ด้านการเงิน ด้านการผลิต ด้านการบริหารจัดการ และด้านการตลาด ผลการวิจัยผู้วิจัยมีประเด็นในการนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ ดังนี้ 1) ด้านการตลาด กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมีการจัดทำองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับด้านการตลาดวิสาหกิจชุมชน เพื่อยกระดับวิสาหกิจชุมชนให้เจริญเติบโต มีการพัฒนาหาสิ่งแปลกใหม่ สามารถนำมาวางขายให้กับผู้บริโภคเป็นเครื่องมือสร้างความพึงพอใจกับผู้บริโภค สร้างความสมดุลระหว่างปริมาณสินค้าที่ผลิตได้กับปริมาณความต้องการตลาด มีตลาดรองรับที่แน่นอน มีการส่งเสริมการขาย เช่น การโฆษณา 2) ด้านการผลิต กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานอื่น ๆ จะประสบความสำเร็จ จากปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบ สินค้ามีคุณภาพตรงตามมาตรฐาน การผลิตจึงจำเป็นต้องมีแหล่งวัตถุดิบที่เพียงพอและสามารถหาได้สะดวก เพื่อลดต้นทุนอันเกิดจากการจัดหาวัตถุดิบ 3) ด้านการเงิน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมีการจัดทำองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับด้านบริหารเงินทุนตามวงเงินที่สถาบันการเงินกำหนด หากมีการระดมเงินจากชุมชนได้เอง หรือมีเงินช่วย หรือเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ มีการจัดทำบัญชีกำหนดการจัดสรรผลกำไรอย่างเป็นสัดส่วน มีระบบที่ชัดเจน วิสาหกิจชุมชน มีโอกาสดำเนินธุรกิจได้ และประสบความสำเร็จ และ 4) ด้านการบริหารจัดการ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานอื่นๆ ควรเลือกผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะในการบริหารจัดการ หากระบบการบริหารและการดำเนินงานต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพแล้ว การบริหารจัดการเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกทุกคนช่วยกันดูแลรับผิดชอบ เพื่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรมีการศึกษาถึงผลกระทบและความสัมพันธ์ของการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนในด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการสร้างการเพิ่มประสิทธิภาพ 2) ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ การเพิ่มประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการของวิสาหกิจในชุมชน เช่น ปัญหาการสร้างการเพิ่มประสิทธิภาพในวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น
3) ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนเพราะจะทำให้องค์กรรับรู้ถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางใน การปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชนนิกานต์ อินทรเผือก และคณะ. (2564). รูปแบบการจัดการวิสาหกิจชุมชนเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืน. วารสารเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 12(2), 46-56.
- ชมภูษ หุ่นนาค และคณะ. (2563). แนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชน: ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์สาธิตการเกษตรร้านค้าชุมชน ตำบลท่าเสา อำเภอยะโยค จังหวัดกาญจนบุรี. วารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน, 13(2), 32-53.
- พวงพรภัสสร วิริยะ และสุภาพร ลักษณะินสาร. (2024). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดนครราชสีมา. Thai Interdisciplinary and Sustainability Review, 13(1), 57-65.
- Community Organization Development Institute. (2016). Handbook for promoting the development of the basic economic system. Community Organizations Development Institute, 16(1), 157-177.
- Handayani, N. (2018). the Role of Administration-Information and Technology Based in Entrepreneurial Management. In Proceedings of The International Conference on Social Sciences. University of Muhammadiyah Jakarta.
- Hussain, V. (2019). Management Theories: The Contribution of Contemporary Management Theorists in Tackling Contemporary Management Challenges. Journal of Yaşar University, 14(1), 156-169.
- Il'ina, S. V. (2022). Economic efficiency of manufacturing enterprises: Theoretical and practical aspects Bulletin of Udmurt University. Series Economics and Law, 32(1), 6-20.
- Kleinhans, R. et al. (2020). How community-based social enterprises struggle with representation and accountability. Social Enterprise Journal, 16(1), 1-29.
- Mantuc, E. (2022). Efficiency Concept Regarding Law Enforcement Activity By The Public Authorities. Journal Of Social Sciences, 5(1), 139-147.
- Prachachat Business. (2021). The crisis of community enterprise. Prachachat Business. Retrieved March 10, 2021, from <https://www.prachachat.net/csr-hr/news-733569>
- Prawatmuang, R. et al. (2019). Operation Leveraging Guidelines for Small and Micro Community Enterprises in Lop Buri Province. Journal of Multidisciplinary in Social Sciences, 15(1), 1-9.
- Rijshouwer, E. & uitermark, J. (2017). Citizenship as enterprise: The transformation of Amsterdam community centers into community enterprises. Cheltenham UK Northampton USA, 25(1), 270-294.
- Trade Policy and Strategy Office. (2021). A report of the potential development of community and social enterprises to enhance the foundation economy under the project of trade development and service to upgrade the Thai economy. Amarin Printing and Publishing Public Company Limited, 17(1), 1-18.